



* Niet de wegenstructuur maar het landschap is in Hoog Soeren bepalend voor de verkaveling en de oriëntatie van de bebouwing

Hoog Soeren



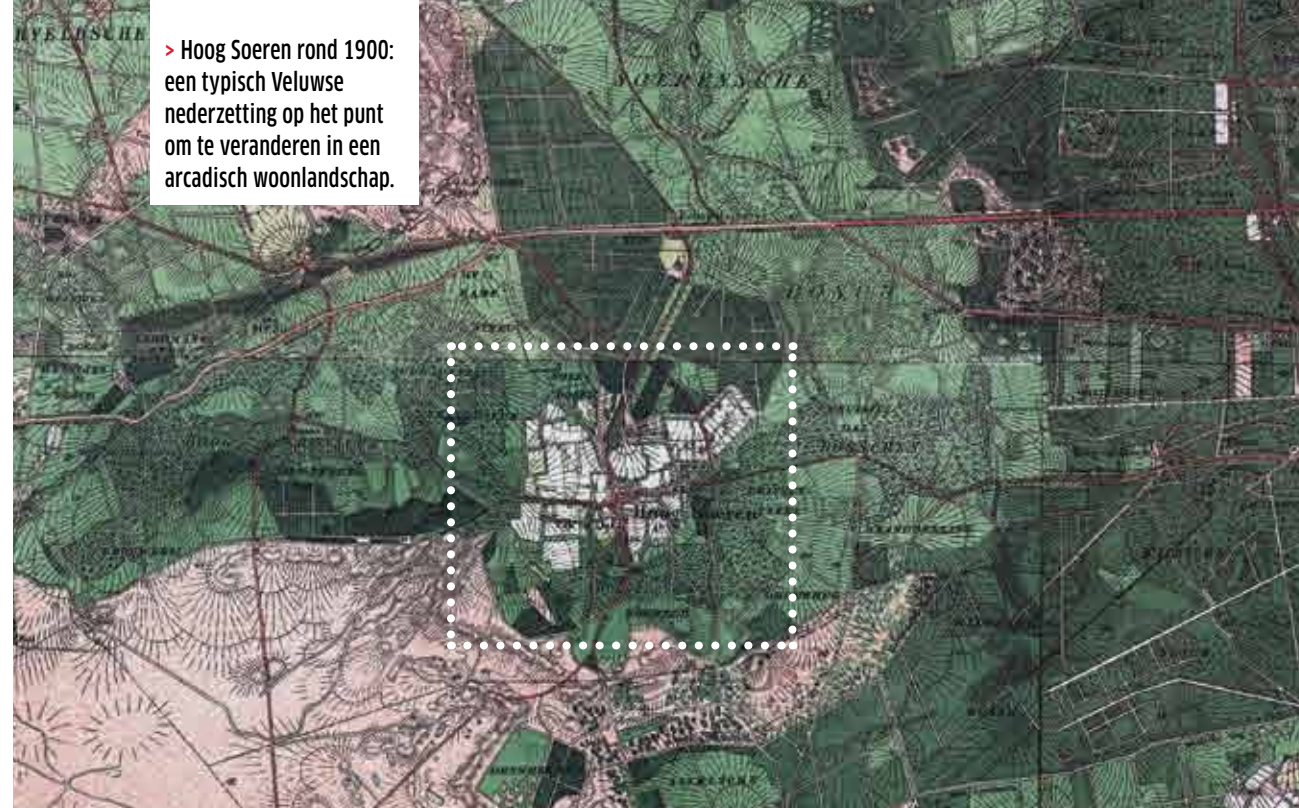
> Ontstaansgeschiedenis

Hoog Soeren is één van de oudste woonplaatsen op de Veluwe. Dat komt omdat de vestigingsomstandigheden er gunstig waren. Het is hoog gelegen en er is water in de nabijheid. Het dorp werd al in 815 vermeld in een oorkonde.

Tot aan het eind van de negentiende eeuw was Hoog Soeren een kleine agrarische nederzetting. Het dorp bestond uit met hakhout omzoomde akkers en uitgestrekte heidevelden. Nadat de woeste gronden buiten gebruik raakten als weidegebied voor schapen, werd de omgeving eind negentiende eeuw bebost als onderdeel van Kroondomein Het Loo. De niet langer beheerde hakhoutsingels groeiden uit tot robuuste houtwallen. Het arcadische landschap van Hoog Soeren werd rond die tijd ontdekt als vakantiebestemming voor welgestelden en kunstenaars, waarvoor enkele hotels maar vooral veel villa's gebouwd werden. Deze ontwikkeling kwam met het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog tot een einde. Na de oorlog is het dorp nauwelijks veranderd. Er zijn enkele nieuwe woningen gebouwd en oude boerderijen en villa's zijn verbouwd.



> De Veluwse idylle van Hoog Soeren is nauwelijks veranderd ten opzichte van deze oude postkaart uit begin 1900.



> Hoog Soeren rond 1900: een typisch Veluwse nederzetting op het punt om te veranderen in een arcadisch woonlandschap.



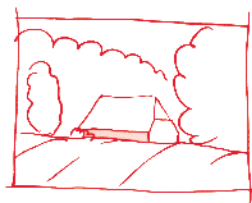
> Hoog Soeren nu: een verzameling grote groene kavels genesteld rond open akkers.

> Ruimtelijke ingrediënten

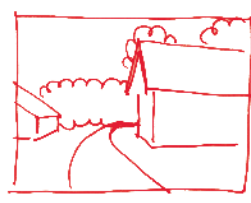
Verzameling grote groene kavels in een idyllisch decor

Bijzonder aan Hoog Soeren is dat het dorp meer een verzameling woonkavels dan een woonkern is. Als je Hoog Soeren beschrijft, vertel je geen verhaal over een dorp met lintbebouwing en latere uitbreidingen, maar over een landschap met reliëf, houtwallen en akkers waarin de bebouwing zich genesteld heeft.

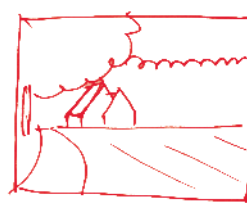
Drie kenmerken bepalen de hoofdstructuur van het dorp. Allereerst het stelsel van open akkers dat een open enclave in het Veluwe bosgebied vormt. Binnen dit stelsel ligt een losse structuur van onregelmatig gevormde kavels die als kransen rond de open akkers liggen. Tot slot wordt het dorpse beeld bepaald door het losse, bijna toevallige patroon van (on)verharde wegen, die tussen de kavels en de bossingels kronkelen. In Hoog Soeren is dan ook niet de wegenstructuur maar het landschap bepalend voor de verkaveling en de oriëntatie van de bebouwing. De landschapsgerictheid van het dorp is uniek onder de Apeldoornse dorpen. Het is één van de redenen waarom het dorp is aangewezen als gemeentelijk en rijksbeschermd dorpsgezicht.



★ Plaats woningen langs de bosrand, waardoor ze opgaan in het landschappelijke decor



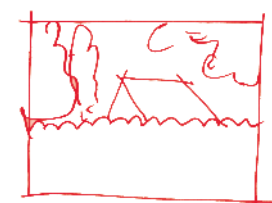
★ Laat wegen om de kavels heen draaien, waardoor er telkens zicht is op maar enkele huizen



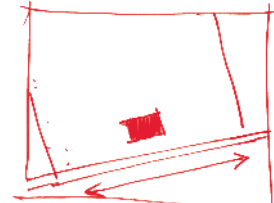
★ Zorg voor een grote open ruimte op de voorgrond, waardoor woningen die op zich groot zijn toch in het kleinschalige landschap passen



★ Herhaal geen twee keer hetzelfde gebouwtype en geef elke kavel een unieke vorm, richting en opzet



★ Geef kavels voldoende grootte, zodat woningen in een ruim groen jasje zitten



★ Geef tuinen aan de weg voldoende breedte om het beeld zo groen en ruim mogelijk te houden

> Het idyllische landschapspatroon van Hoog Soeren waar de bebouwing in de randen van het bos ligt met uitzicht op een aantal open ruimtes.

Architectonische verscheidenheid

Hoog Soeren kent een grote variatie aan architectonische bouwstijlen. Ze laten zien dat het dorp is ontstaan vanuit verschillende bouwtradities en ontwikkelingsperiodes. Je vindt er typisch Veluwe boerderijen, boswachters- en jachtopzichterswoningen van het Kroondomein en een rijke variatie aan villa's en hotels uit het begin van de vorige eeuw.

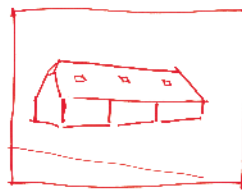
Ondanks deze verscheidenheid passen al deze stijlen moeiteloos bij elkaar en komt het dorp duidelijk over als één geheel. Dat komt door twee aspecten. Het eerste is dat alle woningen als losse elementen in een volwassen groen landschap zijn ingepast. Soms is dat een bosrand, maar soms zijn dat ook grote boombeplantingen op de kavels zelf. Het groen bindt alle losse kavels samen tot één geheel. Het tweede is dat er ook architectonische karakteristieken zijn die in het hele dorp terugkeren en daardoor bijdragen aan het specifieke karakter van Hoog Soeren.



★ Sluit aan op al bestaande bouwvormen. Een boerderij is laag en breed en heeft een flauwe kap met wolfseinden

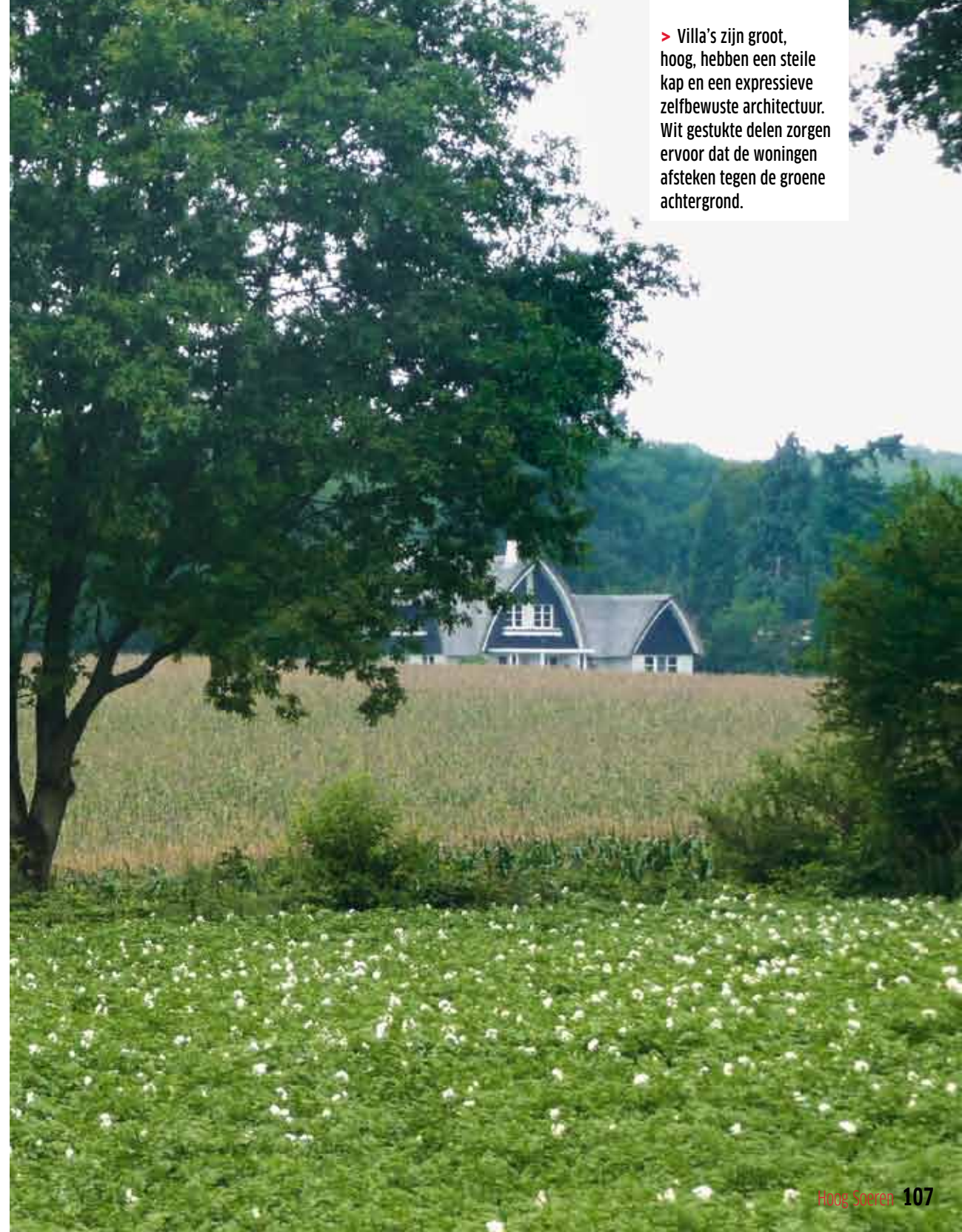


★ Een villa is hoog en heeft een expressieve steile kap



★ Maak geen rijtjes maar breng meerdere geschakelde woningen onder in één schuurachtig gebouw

> Villa's zijn groot, hoog, hebben een steile kap en een expressieve zelfbewuste architectuur. Wit gestukte delen zorgen ervoor dat de woningen afsteken tegen de groene achtergrond.





> Boerderijen zijn bescheiden en traditioneel in vorm, kleurgebruik en situering.

Kleur en materiaal

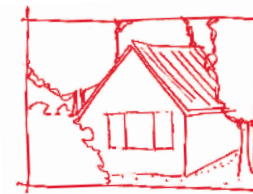
De villa's, hotels en bijgebouwen staan altijd voor of in een donker-groene achtergrond van bos. Schuren en bijgebouwen zijn vaak van hout en zijn in zwarte en donkergroene teertinten geschilderd. Hierdoor gaan ze op in het landschap. De hoofdgebouwen steken vaak juist af door wit stucwerk op de gevel.

Kapvorm

'Aan de kap herkent men de oorsprong' is een uitgangspunt dat zeker in Hoog Soeren van toepassing is. De oude Veluwse boerderijen zijn ondanks allerlei verbouwingen nog altijd herkenbaar aan de lage goot-hoogte met flauwe daken en wolfseinden. De villabouw die hier later doorheen gemixt is, heeft juist heel expressieve kapvormen. Vaak zijn ze steil, maar soms hebben ze een boog- of zelfs torenvorm.



> Bijgebouwen zoals deze werkschuur gaan in het landschap op door donkere kleurstellingen en natuurlijke materialen zoals hout en riet.



★ Laat het hoofdgebouw met een lichte kleurstelling of materiaalgebruik afsteken tegen de groene achtergrond



★ Zorg ervoor dat bijgebouwen juist onopvallend zijn uitgevoerd in hout met donkere teertinten, waardoor ze wegvallen tegen de achtergrond

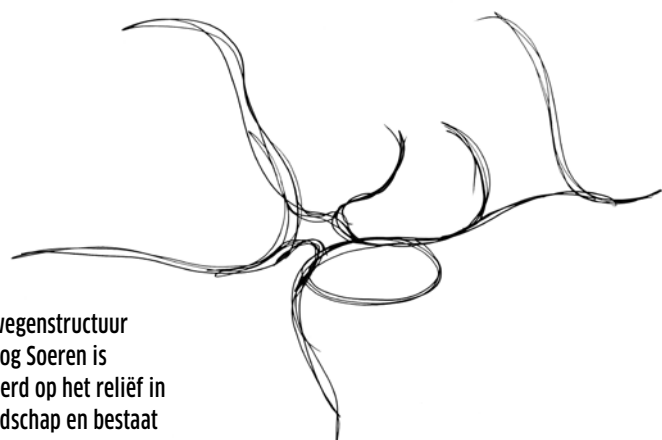
De openbare ruimte als kwetsbaar onderdeel van het landschappelijk decor

De openbare ruimte van Hoog Soeren is een onderdeel van het arcadische decor. Het kronkelige verloop van de wegen zonder lange rechte stukken zorgt ervoor dat de blik vooral gericht is op de bebouwing, bosranden en akkers naast de weg en niet op de (as van) de wegen zelf. Het zicht op de woningen en bijgebouwen wisselt sterk. Je ziet ze afwisselend frontaal, schuin en dan weer van achteren.

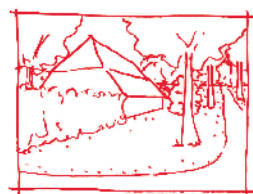
Het arcadische decor wordt versterkt door het ontbreken van stadse oplossingen zoals trottoirs of wegen met aparte fietsstroken, belijning of kleurstelling. De hoeveelheid onverharde wegen is voor Apeldoornse begrippen groot en bepaalt in hoge mate het landelijke karakter. De opgave is dan ook om juist in Hoog Soeren kritisch te blijven op een sluipende verstedding of verrommeling van de openbare ruimte.



> De openbare ruimte in Hoog Soeren bestaat uit zachte, geleidelijke overgangen. Harde randen en rechte hoeken ontbreken.



> De wegenstructuur van Hoog Soeren is gebaseerd op het reliëf in het landschap en bestaat uit een zacht patroon van (onverharde) wegen.



★ Zorg ervoor dat de openbare ruimte 'zacht' kan blijven door alle noodzakelijke voorzieningen (parkeren, opslag) op het eigen terrein in te passen



> Een geslaagde inrichting van de openbare ruimte. Om parkeren te weren zijn er donkerbruin gebeitste paaltjes in het gras geplaatst. Hierdoor blijft het dorpse beeld in stand.



> Een minder geslaagde inrichting. Allerlei, op zich praktische elementen staan bij elkaar, maar ze zijn niet ingepast of aangepast aan de dorpse omgeving. Een dergelijke verrommeling doet afbreuk aan de kwaliteit van het dorp.